

שירי אהבה מרוקאיים

תיעד ותרגם מערבית-יהודית: יוסף שיטריט

שירים אלה הם מבחר מתוך מאות שירים שרשמתי מפיהן של נשים יהודיות ממרוקו. השירים תורגמו לעברית מערבית-יהודית. הם שייכים לסוגה הנקראת "שירת הערובי" או "הערוביאת", שהייתה במקורה שירת השבטים הנוודים "בנו הלאל", שמוצאם בערב ונדודיהם הובילו אותם למצרים. השירה הועברה בעל-פה מאם לבת, הן בחברה המוסלמית והן בחברה היהודית, אך הרפרטואר השירי של שתי האוכלוסיות אינו זהה. על פי האומדן שלי רק עשרה עד חמישה-עשר אחוזים מהשירים משותפים לשתי החברות. במסורת המוסלמית רבים יותר השירים הרומנטיים, המעלים על נס את האהבה, חדוותיה, התרגשויותיה ואכזבותיה. ואילו במסורת היהודית רבים יותר השירים הליריים המפנים אל השמחות והיגונות, אל הידידות והבדידות, ואל התסכולים והמוזרויות של החיים.

יוסף שיטריט

*

1. לוֹשִׁי עוֹד אֶת הַבֶּצֶק, כְּלִילַת יָפִי.
אִם תִּרְצִי לְשׁוֹלֵית נַחְתוֹם אֶהְיָה.
עֵינֶיךָ מְאֻפְרוֹת, יָאָה לָהֶן הִיפִי.
לְחֵיךְ וְרֹדוֹת כְּאֶשְׁכוֹל תִּפְּוּחִים.
רַפְּאֵנִי שְׁלֹא אָמוֹת, דַּעֲתִי אֶלֶיךָ נִדְדָה.

2. אַהוּבִי, בְּאַלְהִי, לֹא אֶשְׁכַּח אוֹתְךָ.
לְשִׁכְח אוֹתְךָ אֵינוֹ עוֹלָה עַל דַּעֲתִי.
אִם דַּעַת אַחַת לִי הִיא מְלֹנָה אוֹתְךָ
וְאִם שְׁתֵּים הֵן יַחַד מְתִיעֶצוֹת עֲלֶיךָ.
וּתִנָּאִי הָאֶהְבָּה עֲדִין תִּקְפִּים, כִּידוּעַ לָךְ.

3. אַהוּבִי, לְמַרְחָבִי הַיָּם הִרְחַקְתִּי בְּגִלְלָךְ.
בְּאַפְּךָ אֵין לֹא נִמָּל, לֹא נָתִיב וְלֹא יִבְשֶׁה.
הָרוּחַ טִלְטֵלָה אוֹתִי וְהִרְטִיבָה אוֹתִי כָּלִי.
הַמַּפְרָשִׁים נִקְרְעוּ וְהִתְרַן סֹר מֵעַמֻּדוֹ,
אֶךְ אֲנִי רְצוֹנִי בְּאַהוּבִי, עָלִי לְרֹאוֹתוֹ.

4. נִכְסַפְתִּי לַעֲשׂוֹר נְשִׁיקוֹת עַל לְחֵי הָאַהוּבָה.
הָרֵאוּשׁוֹנָה עַל הַשְּׁעָר בֵּין הַשְּׂבִיל וְהַצִּמָּה.
הַשְּׁנִיָּה עַל הַמִּצַּח חוֹמָה גְּבֵהָה תְּלוּיָה.
הַשְּׁלִישִׁית עַל הָעֵין שְׁחֹרָה מִתּוֹתִים.
הָרְבִיעִית עַל הָרִיסִים דְּקִים מִמַּחֲטִים.
הַחֲמִישִׁית עַל הַלְחֵי וָרֵד שְׁאִינוּ נוֹבֵל.
הַשְּׁשִׁית עַל הַפֶּה טִבְעַת מִזֶּהָב טְהוֹר.
הַשְּׁבִיעִית עַל הַחֹזֶה לִוְחִית מִכְתָּם פֶּזוּ.
הַשְּׁמִינִית עַל הַבֶּטֶן יָם שְׁקֵט בְּלֹא שְׁחִין.
הַתְּשִׁיעִית עַל הָעֵקֶב מַעְגֵּלָת בְּלֹא צִמִּיד.
וְהַעֲשִׁירִית אֵינִי יָכוֹל לְתַאֵר אוֹתָהּ, יֵרָא אֲנִי אֶת הָאֵל הִרְחַמָּן.

5. נִכְסַפְתִּי לַפְּגִישָׁה עִם אַהוּבִי בְּפֶרֶדֶס,
הַפֶּרֶדֶס רִיק מֵאָדָם, גַּם הַגֶּנֶן נָעֵלָם.
נִכְסַפְתִּי לַפְּגִישָׁה עִם אַהוּבִי בְּאוּלָם,
קִירוֹתָיו גְּבֵהִים, אָטוּם כָּלוּ בְּלֹא אֶשְׁנֹב.
נִכְסַפְתִּי לַפְּגִישָׁה עִם אַהוּבִי בְּבֵית הַמֶּרְחָץ,
אַגִּישׁ לוֹ מִן הַקֶּר וּמִן הַחֵם עַד שְׁיָגִיד דֵּי.
אֶתֵּן לוֹ אֶת גּוּפִי שְׁיַחֲתֶךָ בּוֹ אוֹ יִצְלָה אוֹתוֹ
וְאַשִּׁים לוֹ מִמֶּנּוּ בְּמִזְוֹדָה שְׁיִסַּע אֹתוֹ.
מֶה שְׁמִבְקֶשׁ אַהוּבִי, חַיִּי וְנִשְׁמָתִי נְתוּנִים לוֹ.

6. אַתָּה הַסּוֹגֵד לִיפִי שֶׁאֵל עַל פְּעֻלָּיו.
כִּמָּה יִפִּי בְּגָדוֹ בּוֹ רֵב מַעֲלָלָיו.
אֵלּוֹ הִיפִי הָיָה מִכְנִים לְגֵן עֵדֶן
הָיוּ כָּל הָרֵאוּשׁוֹנִים בְּאִים בְּשַׁעְרָיו.
הַתְּשׁוּקָה בְּתַכְלִית אִסוּרָה וְהָאֲהָבָה כְּשׁוּרָה.

7. אֶהוּבִי, אֶפְצִיר בָּךְ עַד שְׁתִּתְרָצָה.
 כָּל מָה שְׁתַּעֲזוּל לִי אֶקְבֵּל אוֹתוֹ.
 הוּ זֶר פְּרָחִים, הוּ כּוֹס מִכֶּסֶף נָקִי.
 הוּ קִנְיָה בְּמִבְּוֶק, שֶׁהָאֵל יִשְׁמַר אוֹתָךְ.
 אֵל תִּאֲמִין לְסַפּוּרֵי הֶרְכִּילוֹת וְהַדְּבָה.
 דְּבָרֵי הַמִּקְנָאִים אֵל תֵּשִׁים אוֹתָם בְּלִבְךָ.
 אֲנִי רוֹצֶה אוֹתָךְ, שֶׁהָאֵל יִנַּחֵה אֶת דְּרָכְךָ.

8. אֶהוּבִי, רְאֵה כְּמָה צָבַע פָּנֵי דָהָה.
 כְּשֶׁהָיִינוּ יַחַד גּוֹפֵי הָיָה וְרַד כְּתִפּוֹחַ.
 פָּנֵי הָיוּ כְּבִדְלָח וְרַגְלֵי רַגְלֵי אֵילָה.
 מִיּוֹם הַפְּרָדָה לֹא מִצָּאתִי מְנוּחָה.
 אוֹיֵתִי שֶׁתִּפְרֹץ אֶת הַשַּׁעַר, הוּ אֲדוֹן הַגְּבָרִים.
 לֹא הָאֵל וְלֹא עֶבְדּוֹ יִתְּנוּ לָךְ מַחִילָה.
 אֶתָּה מְבַלָּה בְּנוֹעִימִים וְאֲנִי נִשְׁכַּחְתִּי מְלִבְךָ.